

Klinički bolnički centar Rijeka
Klinika za ginekologiju i porodništvo

Grad Rijeka
Odjel gradske uprave
za zdravstvo i socijalnu skrb

ROĐENJE DJETETA

korisne upute i savjeti za buduće roditelje

Knjižica koja vam se nalazi u rukama neka vam posluži kao vodič kroz događaje koji će uslijediti, od priprema za porođaj i prvih trudova, tijekom samog porođaja i boravka u našem rodilištu, do odlaska s djetetom kući i obitelji te obveza koje vas očekuju.

Riječko je rodilište 1996. godine, prvo u Hrvatskoj, zaslužilo i dobilo prestižan naslov *Bolnica – prijatelj djece*, zahvaljujući poticanju kontakta između majke i djeteta od trenutka njegova rođenja. Dijete se odmah stavlja majci na prsa, čime se, između ostalog, potiče i dojenje. Rezultat je toga da se 97% djece pri odlasku iz riječkog rodilišta hrani majčinim mlijekom. A ne treba zaboraviti da je majčino mlijeko najbolja hrana za dijete i da za njega nema prave zamjene, kao što nema zamjene ni za majčinu ljubav.

TEČAJ PRIPREME TRUDNICA ZA POROĐAJ

Počevši od 1995. godine, u našoj se Klinici tijekom cijele godine, osim u ljetnim mjesecima, redovito održavaju tečajevi pripreme za porođaj namijenjeni trudnicama i njihovim partnerima. Polaznici djelomično sudjeluju u troškovima tečaja, dok ostala sredstva osigurava Grad Rijeka kroz program zaštite zdravlja građana.

U teorijskom dijelu tečaja koji traje ukupno 20 sati (jedan susret traje 2 do 3 školska sata) dobit ćete informacije o trudnoći, pripremi za dolazak u rodilište, o važnosti pravilne prehrane u trudnoći, tijeku samoga porođaja te alternativnim metodama rađanja, uključujući i bezbolni porođaj. Slijede predavanja o dojenju, brizi i njezi novorođenčeta te prehrani djeteta, kao i ulozi patronažne sestre. Saznat ćete više o psihološkim i emocionalnim aspektima trudnoće, porođaja i roditeljstva. Upoznat ćemo vas i sa zakonskim propisima vezanim uz zaštitu materinstva.

Tečaj pripreme trudnica za porođaj uključuje i dvosatne vježbe disanja te tjelovježbu u posebnoj dvorani.

Imat ćete prigodu vidjeti i prostorije u kojima ćete boraviti tijekom porođaja i babinja.

Na tečaju pripreme za porođaj upoznat ćete se i s našim osobljem. Nadamo se da će to pridonijeti vašem osjećaju opuštenosti, sigurnosti i povjerenja dok budete boravili u Klinici.

Prijave za tečaj tel.: 051/658-261 i 051/338-287

Trudnoća traje devet kalendarskih mjeseci (40 tjedana) tijekom kojih se zapravo vi i vaši najbliži pripremate za rođenje djeteta. Kako se taj dan približava, sve ćete češće provjeravati imate li sve što vam je potrebno za odlazak u rodilište i izlazak iz rodilišta, i vjerojatno se pritom svaki put dosjetiti još poneke sitnice.

Da bi vam u rodilištu bilo što ugodnije, bilo bi mudro pripremiti na vrijeme *torbu za rodilište*, u kojoj bi se trebali naći:

- pribor za osobnu higijenu (sapun, pasta i četkica za zube, češalj...)
- higijenski ulošci
- grudnjak i jastučići za grudnjak
- papuče u kojima možete pod tuš
- spavaćica i gaćice (iako se mogu dobiti i u bolnici)
- čaša ili šalica
- mobitel ili telefonska kartica
- sitna okrepja (npr. keksi, krekeri, čaj, mlijeko)
- blok i olovka.

Prvi trudovi gotovo uvijek izazivaju veliko uzbuđenje. Zato bi bilo mudro unaprijed obavijestiti ukućane gdje se nalazi spomenuta *torba za rodilište* i zamoliti ih da je **obvezno** ponesu kada dođe vrijeme za polazak.

Sa sobom u rodilište obvezno uzmite i:

- svoju zdravstvenu iskaznicu
- *trudničku knjižicu*
- uputnicu za bolničko liječenje
- nalaze medicinskih pretraga na koje ste bili upućeni za vrijeme trudnoće (nalazi krvnih pretraga, ultrazvuka itd.)

Nakon dolaska u naše rodilište prijavite se na šalteru INFORMACIJE.

Zajednička nam je želja da na svijet donesete živo i zdravo dijete i da vam pritom bude što ugodnije. Pažljivo slušajte upute primalja (babica) i liječnika, njihovo će vam iskustvo i savjeti u tim trenucima najviše pomoći. Ne zaboravite da je sve što se poduzima isključivo za vašu dobrobit i dobrobit vašeg djeteta.

U Klinici ćete moći birati između **bezbolnog porođaja**, **porođaja u vodi** i **porođaja na stolčiću**, o čemu možete porazgovarati sa svojim ginekologom još tijekom trudnoće, a najkasnije kada stignete u rodilište.

U **rađaonici** će vas primiti medicinska sestra-primalja (babica) koja će vas pripremiti za porođaj te zajedno s liječnikom skrbiti o vama do rođenja djeteta. Porođaju može prisustvovati i budući otac djeteta ili koja druga vama bliska osoba, naravno, ako to želite.

Porodaj se prati pomoću malih sonda (u medicinskom žargonu CTG) postavljenih na trbuh, kojima se nadzire rad djetetova srca i trudovi.

Riječko rodilište jedno je od rijetkih u našoj zemlji u kojem je pri svakom porođaju, uz ginekologa i primalju, nazočan i liječnik za djecu – pedijatar-neonatolog. Odmah nakon porođaja neonatolog će vaše dijete pažljivo pregledati i izvijestiti vas o njegovu zdravstvenom stanju.

Primalja će potom dijete okupati, izvagati, izmjeriti mu dužinu i opseg glavice te vama i njemu staviti na ruku plastičnu narukvicu s istim identifikacijskim brojem. **Te narukvice ne smijete skidati do otpusta iz rodilišta.** Primalja će vam potom staviti dijete na grudi. Iskoristite to vrijeme da ga milujete i razgovarate s njim jer ćete ga vrlo skoro morati *dijeliti* s cijelom obitelji.

Jedan sat nakon porođaja privremeno ćemo vas *odvojiti* od djeteta. Do vašega zajedničkog odlaska na Odsjek za babinjače, dijete će biti u *dječjoj sobici*. Tamo će ga još jedanput pregledati neonatolog, a o njemu će se skrbiti naše medicinsko osoblje. Vi ćete za to vrijeme još malo ostati pod našim nadzorom u rađaonici.

ODSJEK ZA BABINJAČE

Preostale dane do odlaska iz rodilišta, vi i vaše dijete (osim u posebnim slučajevima kada se dijete smješta na jedinicu za intenzivno liječenje novorođenčadi) boravit ćete zajedno na Odsjeku za babinjače koji se nalazi na petom katu naše Klinike za ginekologiju i porodništvo.

Bit ćete smješteni u trokrevetnu sobu, a uz vaš krevet nalazit će se i krevetić za dijete. Ako želite, možete biti smješteni i u apartman. O dodatnim troškovima koje takav smještaj iziskuje, trebate se prethodno raspitati.

Svaka soba ima popratne prostorije za osobnu higijenu te kadicu koja služi isključivo za kupanje djece. Tek rođena djeca su, kao i rodilje, pojačano podložna infekcijama pa ih treba posebno paziti i njegovati. Stoga ćete morati često prati ruke, ali zbog mogućeg prijenosa infekcije, ne na istome mjestu gdje kupate dijete.

Nakon vašeg dolaska, medicinska sestra će vam donijeti dijete i dati sve potrebne upute i informacije. **Ne ustručavajte se postavljati pitanja jer ovdje smo da bismo vam pomogli.** Dugogodišnje iskustvo i tisuće porođaja godišnje najbolje su jamstvo da ćete od naših liječnika i medicinskih sestara dobiti korisne odgovore na sva pitanja

o njezi djeteta, dojenju i svemu drugome što vas u vezi s vašim djetetom u tom trenutku bude zanimalo.

Dva puta dnevno, tijekom jutarnje i popodnevne **vizite**, posjećivat će vas ginekolog koji će se brinuti o vašemu zdravstvenom stanju nakon porođaja. Obratite mu se osjetite li bilo kakve zdravstvene tegobe.

U vizitu će vam dolaziti i pedijatar-neonatolog koji će pratiti zdravlje vašeg novorođenčeta i postupak dojenja. Redovito će vas obavještavati o njegovu zdravstvenom stanju i eventualnim mjerama liječenja. Popodnevna vizita pedijatra-neonatologa namijenjena je razgovoru i pitanjima u vezi s dojenjem. Pedijatar će vašem djetetu dati i prvo cjepivo u životu – protiv tuberkuloze (injekcijom u lijevu nadlakticu). Riječko je rodilište prihvatilo svjetske preporuke prema kojima se svoj novorođenoj djeci neposredno pri rođenju daje injekcija vitamina K kako bi se spriječilo rijedak, ali ozbiljan poremećaj zgrušavanja krvi. Djetetu ćemo izvaditi i krv (malim ubodom u petu) radi ranog otkrivanja određenih metaboličkih bolesti (fenilketonurija i hipotireoza) i sprječavanja mogućih posljedica. Odstupa li nalaz od prosječnih vrijednosti, o tome ćemo vas obavijestiti naknadno brzojavom i pozvati na dodatnu kontrolu.

Za vrijeme boravka u rodilištu, tijekom 24 sata, vas i dijete njegovat će naše iskusne i posebno obrazovane medicinske sestre koje rade u smjenama. Zbog prirode posla, neke se sestre skrbe za djecu, a neke za vas. Sestre će se odazvati na svaki vaš poziv, ovisno o tome koja će od njih u tom trenutku biti slobodna.

Medicinske sestre koje se brinu o vašem djetetu, redovito će, najmanje četiri puta u 24 sata, provoditi **njegu djeteta**. Kupat će i previjati dijete u vašoj prisutnosti te vam omogućiti da i vi u tome sudjelujete i steknete prva iskustva o njezi djeteta, koja će vam zasigurno koristiti kada se vratite kući. O svim mogućim smetnjama i promjenama koje primijete za vrijeme pružanja njege djetetu, medicinske sestre će obavijestiti liječnika pedijatra.

Prije odlaska iz rodilišta vašem će djetetu provjeriti sluh u sklopu sveobuhvatnog probira novorođenčadi na oštećenje sluha, koji se provodi u cijeloj Hrvatskoj. Metoda je potpuno bezbolna i bezopasna, a traje nekoliko minuta. Provodi se u tihoj prostoriji, po mogućnosti dok dijete spava. Djetetu se preko posebnog aparata puštaju tihi zvukovi u zvukovod (uho), a pomoću mikrofona mjeri se odjek koji se vraća iz djetetova uha te se time automatski procjenjuje funkcija sluha. Pedijatar će vas na licu mjesta izvijestiti o rezultatima testiranja, a tijekom samog ispitivanja slobodno pitajte sve što vas zanima o samom postupku.

U rodilištu će vas posjetiti i ovlaštena osoba koja će od vas zatražiti **osnovne podatke o djetetu**: ime i prezime, adresu stanovanja i ime oca. Stoga je poželjno da se s partnerom unaprijed dogovorite o osobnim podacima djeteta. Ako ste samohrana majka, dijete će se prijaviti na vaše prezime. Navedene podatke ovlaštena osoba proslijedit će Matičnom uredu u Rijeci.

Za vrijeme vašeg boravka u rodilištu redovito će vam se dostavljati čestitke i brzojavi koji su vam upućeni. Drago nam je kada su sobe ukrašene cvijećem, no cvjetni aranžmani mogu postati izvor infekcija, a u određenih osoba mogu izazvati alergijske reakcije. Stoga su u sobama dopušteni isključivo cvjetni aranžmani upakirani u kutiju (poput orhideja). Zamolite svoje najbliže da drugo cvijeće ponese kući.

Posjeti u rodilištu dopušteni su svaki dan u određeno vrijeme (radnim danom između 11 i 12 te 16 i 17 sati, subotom, nedjeljom i blagdanom od 13 do 15 sati). Preporučujemo da u posjet dolaze samo vaši najbliži, kako biste vi i dijete imali potreban mir i dovoljno vremena za nužan odmor. Nastojat ćemo izaći u susret vašim željama pa su prema dogovoru i prethodnoj najavi posjeti dopušteni i izvan njihova redovnog vremena, pogotovo za očeve. Maloj djeci nisu dopušteni posjeti zbog mogućeg prijenosa dječjih zaraznih bolesti. No i ona uvijek nakratko mogu vidjeti vas i svoga malog brata ili sestru, ali u zasebnoj prostoriji i prema prethodnom dogovoru.

Odsjek za intenzivno liječenje prijevremeno rođene i teško bolesne novorođenčadi

Prijevremeno rođena (nedonoščad) i teško bolesna novorođenčad nakon porođaja borave na Odsjeku za intenzivno liječenje prijevremeno i teško bolesne novorođenčadi pri Odjelu za neonatologiju. Napredak zdravstvene skrbi danas omogućava preživljavanje djece rođene u šestom mjesecu trudnoće, što teoretski znači da ta djeca mogu nakon porođaja provesti u bolnici više tjedana.

Boravak djeteta u jedinici intenzivnog liječenja za svakog je roditelja emocionalno teško iskustvo. Vrlo brzo, uzbuđenje i radost zbog rođenja djeteta prerasta u strah, osjećaj bespomoćnosti i neizvjesnosti. Sve su te emocije prirodne, prisutne u gotovo svih koji su se našli u sličnoj situaciji.

Posjet Odsjeku u nekih osoba izaziva dodatni stres zbog mnoštva uređaja, signalnih svjetala i alarma koji se tu nalaze, čemu pridonosi i užurbanost osoblja. Kada dolazi novi mali pacijent, sve se čini još dinamičnijim nego inače.

No ako znate što se s novorođenčetom događa tijekom intenzivnog liječenja, vjerojatno ćete lakše podnijeti tu situaciju.

Slijedi prikaz organizacije rada na našem Odsjeku, najčešćih zdravstvenih problema prijevremeno rođene i teško bolesne novorođenčadi, njihove prehrane te drugih informacija koje vam mogu koristiti.

Osoblje koje radi u jedinici intenzivnog liječenja

Svako je dijete posebno i zahtijeva individualan pristup čitavog tima stručnjaka, u kojem se nalaze liječnici neonatolozi, fizijatri, okulisti, medicinske sestre i drugo osoblje, koji se zajedno i usklađeno skrbe o svakom djetetu. Svi će vam rado odgovoriti na sve vaše upite, u okviru svojih kompetencija. Liječnička skrb dostupna je tijekom cijelog dana – dio liječnika raspoređen je u jutarnju, drugi dio u popodnevnu smjenu, a jedan od njih prisutan je čitava 24 sata (dan dežurstva) i u potpunosti je upoznat sa stanjem svakoga djeteta. Medicinske sestre rade u 12-satnim smjenama, a na prijelazu smjene prenose informacije o svakom djetetu sestrama u sljedećoj smjeni. Medicinske sestre savjetuju i podučavaju majke o njezi nedonoščeta tijekom boravka u bolnici, kao i nakon odlaska djeteta kući. Pružaju majkama i potporu i korisne savjete u vezi s dojenjem i potrebom dodira s djetetom.

Novorođenče koje se nalazi u jedinici intenzivnog liječenja redovito se hrani i presvlači svaka tri sata. Često prima više različitih lijekova, rendgenski se snima, ultrazvučno pregledava ili se podvrgava drugim testovima. Liječnici nastoje količinu lijekova i broj pretraga svesti na najmanju moguću mjeru.

Oprema i uređaji koji se koriste u jedinici intenzivnog liječenja

Žice, cjevčice, kateteri, flasteri i žaruljice te monitori koji se nalaze oko djeteta, omogućuju stalan uvid u njegove vitalne funkcije (rad srca, disanje, krvni tlak, količina kisika u krvi), koje je u ovom slučaju nužno pažljivo pratiti i nadzirati (monitorirati).

Prijevremeno rođenoj novorođenčadi, novorođenčadi koja teško diše ili ima bilo koju drugu bolest, često se intravenski daju lijekovi, hrana i tekućina uz pomoć specijalne opreme (infuzijska pumpa ili kateter) kojom se regulira davanje točno određene količine.

Prerano rođeno novorođenče mora određeno vrijeme provesti u strogo kontroliranim uvjetima, s obzirom na toplinu, vlažnost i zasićenost zraka kisikom. Tome služi **inkubator**

koji nastoji imitirati unutarmaternični rast i razvoj novorođenčeta. Katkad se posebnim uređajem regulira djetetova tjelesna temperatura.

Postoji više uređaja koji novorođenčetu pomažu u disanju: nosne kanile ili cjevčice za dovod kisika, kateteri za aspiraciju (izvlačenje) sluzi iz dišnih putova, maska za kisik, zvono za davanje kisika (stavlja se preko djetetove glave).

Aparat za mehaničko prodisavanje omogućuje slabom novorođenčetu dodatne udisaje i kisik. Uređaj je posebnom cjevčicom spojen s dišnim putovima djeteta. Ako se oko djetetovih pluća nakuplja zrak, postavlja se cjevčica za drenažu zraka ili tekućine iz prsnog koša.

Pojavi li se jača žutica u novorođenčeta, primjenjuje se **fototerapija**. Za vrijeme te terapije oči su prekrivene zaštitnom maskom, a tijelo razgoličeno i izloženo zrakama plavog svjetla koje pomaže u razgradnji bilirubina (bilirubin nastaje iz raspadnutih crvenih krvnih tjelešaca, a iz organizma se izbacuje radom jetara). Trajanje je liječenja individualno, u pravilu je dugotrajnije u nezrelije i manje novorođenčadi.

Da bismo prijevremeno rođenom djetetu osigurali uvjete za primjeren razvoj, vanjske podražaje nastojimo svesti na minimum pokrivanjem inkubatora, prigušivanjem

svjetla, izbjegavanjem prekomjerne buke ili smještanjem novorođenčeta u jastučice. Međutim, i u tim okolnostima dijete treba pažnju i ljubav, a to je ono što ne može pružiti tehnologija. Stoga se majkama dopušta da određeno vrijeme borave uz svoje dijete smješteno u inkubatoru, da komuniciraju s njim, njeguju ga, miluju i dodiruju (kontakt majke i djeteta preko kože naziva se *kangaroo-njega* po uzoru na prisani kontakt ženke klokana i njezina mladunčeta u tobolcu). Posebno je važno da majke slušaju upute naših sestara u vezi s pranjem ruku i izbjegavanjem dužih kontakata u slučaju prehlade.

Najčešći zdravstveni problemi prijevremeno rođene novorođenčadi

Žutica se obično javlja tijekom prva tri do sedam dana života, a uzrokovana je povišenim vrijednostima bilirubina u krvi. Budući da jetra prijevremeno rođene djece, ali i zdrave novorođenčadi, slabije izlučuju bilirubin, gotovo svako dijete ima određen stupanj žutice.

Zbog nedovoljno razvijenih obrambenih snaga organizma, novorođenče je posebno osjetljivo na **infekcije**. U nekim slučajevima infekcije čak mogu biti opasne za njegov život. Stoga, ako se posumnja na infekciju, provest će se brojne pretrage kako bi se otkrio uzročnik i započelo primjereno liječenje. Liječenje katkad uključuje kombinaciju lijekova, najčešće antibiotika.

Zbog nerazvijenosti pluća, u prijevremeno rođene djece često se javljaju teškoće pri **disanju**. Nerijetko se u te djece razvije sindrom respiratornih teškoća uzrokovan nedostatkom određene tvari (surfaktant) u plućima, koja se, u slučaju teškoća s disanjem, daje novorođenčetu izravno u pluća. Prestanci disanja (apneje) također su česti u prijevremeno rođene djece, a obično su praćeni usporenim radom srca. Posebni medicinski aparati bilježe takve promjene i omogućavaju nam da brzo interveniramo (poduzmemo potrebne mjere).

U prijevremeno rođene novorođenčadi katkad se dogodi da se krvna žila (lat. *ductus arteriosus*), koja tijekom trudnoće omogućava protok krvi u plod, ne zatvori, posljedica

čega je **opterećenje srca i pluća**. Takvo se stanje nastoji izbjeći davanjem određenih lijekova, što je u većini slučajeva djelotvorno. U najtežim slučajevima, kada lijekovi ne pomažu, ta se žila zatvara operativnim zahvatom.

Najčešće smetnje novorođenčadi vezane uz probavni trakt jesu **bolesti želuca i crijeva**. Ako je mišić na ulazu u želudac nezreo, može se javiti vraćanje hrane u jednjak (refluks), što se očituje povraćanjem (bljucanjem) hrane. Puno je ozbiljnije stanje upala crijeva koja u nekim slučajevima zahtijeva operativno liječenje.

U prijevremeno rođene djece mozak nastavlja rasti i razvijati se i nakon rođenja. Krvne žile mozga su nježne i podložne pucanju, stoga postoji povećana sklonost **krvarenju u mozak**, kako za vrijeme porođaja tako i tijekom prvih nekoliko dana života. Manja krvarenja u mozak u prijevremeno rođene djece nisu rijetkost, no srećom ne ostavljaju posljedice na njihov razvoj. Veće krvarenje u samom tkivu mozga, kao i krvarenja u moždane šupljine (intraventrikularno krvarenje) puno je ozbiljnije stanje i zahtijeva dugotrajnu skrb i praćenje djeteta. Da bismo čim bolje zaštitili ovaj osjetljiv i važan organ, služimo se različitim dijagnostičkim postupcima. Često primjenjujemo magnetsku rezonanciju (MR) mozga, koja je veoma važna u ranom otkrivanju mogućih promjena na mozgu, a uz to je bezbolna i nema štetnog djelovanja (nema zračenja).

U sve novorođenčadi, i one rođene na termin i one prijevremeno rođene, razvoj očiju nastavlja se još nekoliko tjedana nakon porođaja. **Problemi u razvoju očiju** u prijevremeno rođene djece najčešće nastaju zbog nezrelosti ili teže bolesti kao što je, primjerice, sindrom respiratornih teškoća. Retinopatija prematuriteta uzrokovana je promjenama cirkulacije krvi u retini (dio oka u kojem se stvara slika svijeta koji gledamo). Nenormalni razvoj nezrelih žila uzrokuje u krajnjem slučaju odljuštenje tog organa, što zahtijeva liječenje pod kontrolom okulista (laserska terapija). Strabizam ili loša usmjerenost očiju obično se primijeti nakon nekoliko mjeseci, a može uzrokovati stanje koje se naziva ambliopija ili lijenost oka. Stoga je svu prijevremeno rođenu djecu potrebno redovito voditi na pregled okulistu.

Prehrana nedonoščadi

Nedonoščad se zbog svoga zdravstvenog stanja odmah nakon rođenja smješta u inkubator. To može značiti nemogućnost izravnog dodira s majkom i dugotrajno odvajanje od obitelji. Nerijetko je posljedica toga odustajanje od dojenja.

Međutim, mlijeko žena koje su prijevremeno rodile bogatije je bjelančevinama, mineralima i imunoglobulinima, što savršeno odgovara potrebama nedonoščadi i djece niske porođajne težine. To je mlijeko osnova za njihov uspješan rast i razvoj. U prijevremeno rođene djece postoji niz komplikacija koje upravo prehrana majčinim mlijekom može spriječiti ili odgoditi.

Veoma često nedonoščad nije sposobna samostalno sisati dojku. Zbog blagodati majčinog mlijeka iznimno je važno da ga nedonošče dobije i u takvim slučajevima, pa mu se majčino mlijeko nudi preko bočice ili sonde. Zbog toga potičemo majke na izdavanje, uz stručnu pomoć medicinskih sestara.

Izdavanje se obavlja ručno ili pomoću izdajalica, a izdojeno mlijeko majka sama nudi svome djetetu u inkubatoru. Kada mu zdravstveno stanje dopušta, nedonošče se smješta majci u krilo (metoda koža-na-kožu), što ubrzava proces stvaranja mlijeka, a nedonoščad pokazuje bolju usklađenost sisanja, gutanja i disanja.

Katkad je dijete premaleno ili preslabo da bi se hranilo na usta. Tada se hrani intravenskim davanjem tekućine ili hranidbenih tvari (šećer, aminokiseline, masti, vitamini, minerali). Hranjenje na sondu sastoji se od uvođenja cjevčice kroz nos ili usta do želuca i koristi se kada novorođenče nema refleksa sisanja i gutanja.

Treba znati da novorođenče u prvim danima života gubi tjelesnu težinu. Svakodnevnim vaganjem i eventualnim venoznim davanjem tekućine pazi se da taj gubitak ne bude prekomjeran.

Posjeti nedonoščetu

Roditeljima su posjeti dopušteni svaki dan od 10 do 17 sati ili prema prethodnom dogovoru.

Pri prvom posjetu medicinska sestra će vam dati upute o uobičajenim postupcima ponašanja u visokospecijaliziranom odsjeku poput ovog našega. Molimo vas da ih se pridržavate jer te upute ponajprije služe zaštitu zdravlja vašeg djeteta i druge novorođene djece.

Osnova je svih postupaka i ponašanja na koje će vas se uputiti, sprječavanje prenošenja infekcija. Osobe koje imaju bilo kakvu infekciju ili prehladu, ne bi smjele dolaziti u posjet novorođenčadi. Ni maloj djeci nisu dopušteni posjeti zbog česte pojave zaraznih bolesti u toj skupini. Preporučljivo je da svaki posjetitelj prije posjeta novorođenčetu pažljivo opere ruke od prstiju do lakata.

Roditelji mogu biti u izravnom doticaju sa svojim djetetom, dok drugi članovi obitelji mogu vidjeti novorođenče preko staklene pregrade, naravno, uz prisutnost jednog od roditelja. Slobodno zatražite pomoć i/ili savjet od medicinske sestre ako pri posjetu sami želite presvući, okupati ili držati svoje dijete. Možete ga i snimati fotoaparatom ili videokamerom, no molimo vas da nas o tome prethodno obavijestite.

Unaprijed vas moramo upozoriti da ćemo vas u nekim situacijama, kao što su hitno zbrinjavanje novorođenčadi, posebne procedure ili osiguranje privatnosti drugih majki, morati zamoliti da napustite Odjel i omogućite nam nesmetan rad. Unatoč tome, imajte na umu da nam je važno da se pri posjetu našem Odjelu osjećate opušteno i da su sve naše upute i zamolbe usmjerene k pružanju najbolje skrbi vašem ili nekom drugom novorođenčetu.

IZLAZAK IZ RODILIŠTA

Preporučujemo vam da još tijekom priprema za odlazak u rodilište pripremite stvari koje će vam biti potrebne za izlazak iz rodilišta te da obavijestite ukućane gdje ste ih spremili kako bi vam ih mogli donijeti kada dođe taj dan. Za izlazak iz rodilišta pripremite:

- bodi ili benkicu
- jednokratne pelene
- platnene pelene
- čiripa – švedsku pelenu
- tuticu ili hlačice i majicu
- čarapice
- kapicu
- dekiću
- jastuk za novorođenče ili nosiljku ili košaru za bebu
- za sebe udobnu odjeću i obuću.

U našem ćete rodilištu vjerojatno boraviti tri dana nakon porođaja, no dužina vašeg boravka ipak prije svega ovisi o djetetovu i vašem zdravstvenom stanju. Na jutarnjoj viziti reći ćemo vam idete li toga dana kući, a otpust slijedi obično nakon 14 sati.

Pri otpustu iz rodilišta prisutni su pedijatar (neonatolog) i medicinska sestra. Medicinska sestra će vam tom prigodom još jedanput dati sve potrebne informacije u vezi s njegom djeteta i dojenjem, a pedijatar će vam uručiti *Zdravstvenu knjižicu djeteta*.

Sva novorođenčad dobivaju knjižicu u koju se unose podaci o njihovom zdravstvenom stanju. Prve podatke o tijeku porođaja i prvim danima života, upisat ćemo već mi u bolnici. Ostale podatke unosit će pedijatar kojega odaberete za svoje dijete pri redovitim sistematskim pregledima. Stoga je važno da tu knjižicu nosite sa sobom kada god odlazite pedijatru.

O vašem otpustu iz rodilišta službeno ćemo obavijestiti Dom zdravlja PGŽ-a – Patronažnu zdravstvenu skrb. Dan nakon izlaska iz rodilišta, u vaš će dom doći patronažna sestra. Međutim, trebate li je ranije, slobodno je pozovite.

Zatrebate li savjet u vezi s prehranom svoga djeteta, možete ga zatražiti u Savjetovalištu za prehranu dojenčadi.

Dom zdravlja PGŽ, Ispostava Rijeka, Patronažna zdravstvena skrb

A: Krešimirova 52a, 51000 Rijeka

T: 051/666-022

E: natasa.mrakovcic@ri.t-com.hr

Radno vrijeme: pon-pet od 7.30 do 15.30

Dom zdravlja PGŽ, Ispostava Rijeka, Savjetovalište za prehranu dojenčadi

A: Cambierijeva 7, 51000 Rijeka

T: 051/336-046

Radno vrijeme: pon, sri, pet od 7 do 13 i uto, čet od 13 do 19

PRIJAVLJIVANJE DJETETA – našega novog sugrađanina

Prvih mjesec dana, dok ne prikupite sve dokumente, kao djetetova osobna isprava služi otpusno pismo iz rodilišta.

Iako iz rodilišta službeno šaljemo prijavu Matičnom uredu Rijeka o rođenju djeteta, i vi ste dužni u roku od 30 dana nakon djetetova rođenja javiti se u najbliži matični ured radi određivanja osobnog imena djeteta i upisa drugih podataka u maticu rođenih djeteta. Ističemo da moraju doći oba roditelja. Matični ured izdat će izvadak iz matice rođenih i domovnicu za dijete, ali bez jedinstvenoga matičnog broja građana (JMBG). Preporučujemo da se prije raspitate telefonom koje dokumente trebate imati sa sobom te da izvadite više izvadaka iz matice rođenih za dijete jer će vam zatrebati pri ostvarivanju raznih prava.

Matični ured Rijeka

A: Riva 10, 51000 Rijeka

T: 051/354-111, 354-323

W: www.udu-pgz.hr

Radno vrijeme: pon, sri, pet 8.30 do 11; uto, čet od 13 do 15.30

Potom Ministarstvu unutarnjih poslova (MUP) u mjestu stanovanja prijavljujete dječje prebivalište, nakon čega se djetetu dodjeljuje jedinstveni matični broj građana (JMBG). Prethodno telefonski provjerite koje dokumente trebate priložiti uz prijavu.

MUP, Policijska uprava Primorsko-goranska

A: Žrtava fašizma 3, 51000 Rijeka

T: 051/430-333

E: pu-pg@mup.hr

W: www.primorska.policija.hr

Radno vrijeme: pon, sri, čet, pet od 7 do 14; uto od 7 do 16.30

Nakon prijave djeteta u Matičnom uredu i MUP-u, mogu se početi ostvarivati sljedeća prava.

Pravo na zdravstvenu zaštitu

Prijava za obvezno zdravstveno osiguranje podnosi se u roku od mjesec dana nakon rođenja djeteta područnom uredu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, prema mjestu prebivališta. Prije toga telefonski provjerite koje dokumente trebate priložiti uz prijavu.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO), Područni ured Rijeka

A: Slogin kula bb, 51000 Rijeka

T: 051/355-311

W: www.hzzo-net.hr

Radno vrijeme: pon-pet od 8 do 16

Porezne olakšice

Prijavom djeteta na poreznu karticu (koja se nalazi kod poslodavca), jedan od roditelja može uvećati svoj osobni dohodak. Promjenu podataka na poreznoj kartici potrebno je prijaviti ispostavi porezne uprave u mjestu prebivališta. Pritom obvezno treba priložiti rodni list djeteta.

Porezna uprava, Područni ured Rijeka, Ispostava Rijeka

A: Riva 10, 51000 Rijeka

T: 051/310-200; besplatni broj 0800 669933 (porezna oslobođenja, olakšice i porezno priznati izdaci za građane)

W: www.porezna-uprava.hr

Radno vrijeme: pon-čet od 8.30 do 14.00, pet od 8.30 do 11.00 (sa strankama)

Dječji doplatak

Doplatak za djecu novčano je primanje koje koristi roditelj ili druga osoba određena Zakonom o doplatku za djecu, radi potpore uzdržavanja i odgoja djece. Stječe se i ostvaruje ovisno o broju djece i visini ukupnog dohotka članova kućanstva korisnika te drugim zakonski utvrđenim uvjetima. Provjerite u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (u područnoj službi) imate li pravo na dječji doplatak, informirajte se o postupku ostvarivanja prava i isplati doplatka.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO), Područna služba u Rijeci

A: Lošinjska 16, 51000 Rijeka

T: 051/356-242, 356-252

W: www.mirovinsko.hr

Radno vrijeme: pon-pet od 8 do 14 sati

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć za opremu za novorođenče

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć za opremu za novorođenče možete ostvariti predajom zahtjeva i potrebne dokumentacije (raspitajte se prije koje) područnom uredu Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u svome mjestu prebivališta.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO), Područni ured Rijeka

A: Slogin kula bb, 51000 Rijeka

T: 051/355-311

W: www.hzzo-net.hr

Radno vrijeme: pon-pet od 8 do 16

Jednokratna potpora od tisuću kuna za opremu novorođenčadi (isključivo za osobe s prebivalištem na području grada Rijeke)

Uz jednokratnu potporu od tisuću kuna za opremu novorođenčadi, Grad Rijeka želi dobrodošlicu svojim najmlađim sugrađanima. Potpora je namijenjena svoj djeci koja imaju prebivalište na području grada Rijeke i čiji roditelj(i) ima(ju) prebivalište na području

grada Rijeke. Pravo na jednokratnu potporu možete ostvariti predajom zahtjeva i potrebne dokumentacije (za dijete – izvadak iz matice rođenih i uvjerenje o prebivalištu na području grada Rijeke; za roditelja – uvjerenje o prebivalištu na području grada Rijeke, osobna iskaznica, važeća ispravu iz koje je vidljiv JMBG i broj tekućeg računa ili štedne knjižice) u roku od 6 mjeseci od rođenja djeteta.

Grad Rijeka, Odjel gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb

A: Titov trg 3 (šalter-sala gradske uprave / šalter broj 5), 51000 Rijeka

T: 051/209-626, 209-320, 209-322

E: zdravstvo@rijeka.hr

W: www.rijeka.hr

Radno vrijeme: pon-pet od 8.30 do 16

Pravo na poklon-bon za nabavu opreme za novorođenčad

(isključivo za osobe s prebivalištem na području Grada Rijeke)

Grad Rijeka nastoji zaštititi socijalno najosjetljivije skupine stanovništva. Jedan je od mnogih oblika pomoći koje Grad Rijeka pruža građanima u okviru socijalnog programa i poklon-bon za nabavu opreme za novorođenčad, koji možete iskoristiti do navršenih 12 mjeseci života djeteta. Ovaj oblik pomoći možete ostvariti ako ispunjavate bilo koji od sljedećih uvjeta:

- ako vaša obitelj na temelju rješenja Centra za socijalnu skrb Rijeka ostvaruje pravo na stalnu pomoć (socijalni uvjet)
- ako prosječni mjesečni prihod obitelji isplaćen u zadnja tri mjeseca ne prelazi 2.900,00 kuna za dvočlane obitelji; 3.900,00 kuna za tročlane obitelji; 5.000,00 kuna za četveročlane obitelji plus 700,00 kuna za svakoga sljedećeg člana za obitelji s više od četiri člana (uvjet prihoda)
- ako ostvarujete pravo na dječji doplatk (uvjet dječjeg doplatka)
- ako ste hrvatski ratni vojni invalid Domovinskog rata (sve skupine oštećenja organizma u skladu sa Zakonom) (posebni uvjet).

Poklon-bon se preuzima u šalter-sali gradske uprave, uz dostavljanje dokaza o ispunjenju jednog od prije navedenih uvjeta. Dokazi o ispunjavanju uvjeta:

- rodni list djeteta (original na uvid i preslika)
- osobna iskaznica jednog od roditelja (na uvid)

+

Socijalni uvjet – rješenje Centra za socijalnu skrb Rijeka o ostvarivanju prava na stalnu pomoć (original na uvid i preslika)

ili

Uvjet prihoda – uvjerenje MUP-a o prebivalištu svih članova kućanstva, izvod iz matične knjige rođenih podnositelja zahtjeva, ne stariji od 6 mjeseci (samo samohrani roditelji); potvrde o приходима svih članova kućanstva u zadnja tri mjeseca – zaposleni: izvješće o plaći – obrazac IP ili isplatne liste (original na uvid i preslika); vlasnici obrta: porezno rješenje ili potvrda o visini dohotka; umirovljenici: odresci od mirovine (original na uvid i preslika); nezaposleni: ovjeren evidencijski karton Zavoda za zapošljavanje (original na uvid i preslika); učenici i studenti: potvrda o redovitom školovanju/studiranju; kućanice: tiskanica T-3 za osiguranu osobu člana obitelji osiguranika u obveznome zdravstvenom osiguranju; žene na porodnom dopustu: potvrda Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje o naknadi za vrijeme porodnog dopusta; vojne i civilne žrtve rata: rješenje nadležnog tijela o visini opskrbnine (original na uvid i preslika)

ili

Uvjet dječjeg doplatka – rješenje o ostvarivanju prava na doplatka za djecu za tekuću godinu (original na uvid i preslika)

ili

Posebni uvjet - rješenje nadležnog tijela o statusu HRVI-a (original na uvid i preslika).

Grad Rijeka, Odjel gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb

A: Titov trg 3 (šalter-sala gradske uprave/ šalter broj 5), 51000 Rijeka

T: 051/209-626, 209-320, 209-322

E: zdravstvo@rijeka.hr

W: www.rijeka.hr

Radno vrijeme: pon-pet od 8.30 do 16

Već u maternici vaša je beba naučila razlikovati različita majčina raspoloženja. Opuštala se kada su mame bile zadovoljne, a uznemirila bi se kada su mame bile ljute, prestrašene ili su se na neki drugi način osjećale loše.

Tu je sposobnost vaše djetete zadržalo i nakon rođenja. lako ne razumije što se zapravo događa i zašto je mama opuštena ili uznemirena, beba će preuzeti njezino raspoloženje. Ako je majka sretna što je beba tu, pogledom, glasom i cijelim tijelom prenosit će poruku: Volim te! Na sigurnom si! Ovaj je svijet dobro mjesto za tebe! Kada je majka uznemirena, prenosit će poruku opasnosti te će beba ubrzo postati razdražljiva. Ako to stanje potraje ili se često ponavlja, može ugroziti bebin osjećaj sigurnosti i utjecati na ritam njezina razvoja.

Za emocionalni razvoj djeteta najvažnije je da se u prvoj godini života veže uz barem jednu odraslu osobu koja mu osigurava ljubav i brigu. Privrženost se stvara kroz odnos s djetetom i iskustvo kontakta. Najraniji i možda najvažniji način na koji se emocionalna privrženost ostvaruje jest čin dojenja. Dojenje stoga predstavlja i emocionalno hranjenje, izvor emocionalne podrške i sigurnosti.

Preuzimanje brige za bebu kada je majka preumorna, idealno je vrijeme za tate da ostvare privrženost s djetetom. Stalnim kontaktom s bebom koža-na-kožu dok ležite u krevetu ili sjedite, tepanjem, masiranjem ili maženjem bebe, laganim ritmičkim ljuljanjem i nošenjem djeteta ostvarujete privrženost i omogućavate djetetu da osjeti da ste tu za njega i da je na sigurnom. Pjevanje pjesmica djetetu jedan je od načina na koji se očevi mogu povezati s djetetom jer bebe uživaju u nižim tonovima i sporijem tempu, koji su karakteristični za muške glasove.

U prvoj godini života bebi nikad ne možete dati previše ljubavi! Volite i mazite dijete, brinite se o njemu i oslušajte što mu je potrebno. Budite tu kada vas treba. Kada mu bude dosta druženja i počne okretati glavicu, poštujujte to i odmaknite se, ili mu pak pridite drukčije.

... ZA KRAJ (mamama i tatama)

Beba ne pamti riječi, ali dio njezina mozga neizbrisivo zapisuje emocije doživljene u najranijim danima, što uvelike određuje sliku koju stvara o svijetu koji je okružuje, sliku koju nosi dalje u odraslu dob, kroz cijeli svoj život i sve odnose koje će u životu ostvarivati.

Za stvaranje pozitivne slike nije potrebno mnogo, tek vaše ruke, malo strpljenja i puno ljubavi.

Klinički bolnički centar Rijeka – Klinika za ginekologiju i porodništvo

Cambierieva 17/5, 51000 Rijeka, Hrvatska

tel.: 051 338-555 i 658-203, faks: 051 338-555

informacije: 051 338-287, radionica: 051 658-214

tečaj za trudnice – 051 658-261, 338-287, odjel neonatologije – 051 658-219 ili 658-218

e-mail: ginekologija@kbc-rijeka.hr

www.kbc-rijeka.hr

Predstojnik Klinike:

prof. dr. sc. Herman Haller, dr. med. (e-mail: herman.haller@ri.htnet.hr)

Pročelnik Odjela perinatologije:

prof. dr. sc. Oleg Petrović, dr. med. (e-mail: oleg@kbc-rijeka.hr)

Pročelnik Odjela neonatologije:

prof. dr. sc. Igor Prpić, dr. med. (e-mail: igorp@medri.hr)

Glavna sestra Klinike:

Branka Lučić, vms (e-mail: branka.lucic@kbc-rijeka.hr)

Klinika za ginekologiju i porodništvo u svojem sastavu ima sedam odjela s ukupno 160 kreveta smještenih u trokrevetnim sobama. Na raspolaganju su i tri jednokrevetna apartmana. Na Odjelu babinjača, uz krevet majke, nalazi se i krevetić za novorođenče, a Odjel neonatologije raspolaže s 13 inkubatora za novorođenčad.

U Klinici je zaposleno više od 250 djelatnika – specijalisti i specijalizanti iz ginekologije i opstetricije, pedijatri (neonatolozi), specijalisti kliničke citologije, profesor psihologije, medicinske sestre primalje, laboranti, administrativni djelatnici te spremačice. Klinika je ujedno i nastavna baza Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

Godine 1996. Svjetska zdravstvena organizacija i UNICEF ovu su Kliniku, prvu u Hrvatskoj, proglasili *Baby Friendly Hospital* (Bolnica prijatelj djece).

Od 1995. godine u Klinici se, uz potporu Grada Rijeke, Odjel gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb, održava *Tečaj pripreme trudnica za porođaj*.

Godine 2003. porođeno je prvo dijete u vodi.

Godine 2003. pri Odjelu za neonatologiju osnovana je prva banka mlijeka za novorođenčad u Republici Hrvatskoj.

nakladnik

Grad Rijeka, Odjel gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb

za nakladnika

Ankica Perhat

urednici

prof. dr. sc. Igor Prpić, dr. med.

mr. sc. Kristina Dankić

autori

prof. dr. sc. Igor Prpić, dr. med.

dr. sc. Robert Krajina, dr. med.

Karin Kuljanić Vlašić, prof. psih.

mr. sc. Kristina Dankić

Branka Lučić, vms

Jadranka Škorić, vms

recenzenti

prof. dr. sc. Herman Haller, dr. med.

prof. dr. sc. Oleg Petrović, dr. med.

grafičko oblikovanje

Vesna Rožman

fotografija

Željko Stojanović

lektorica i korektorica

Gordana Ožbolt

tisak

Tisak Zambelli, Rijeka

naklada

4000 primjeraka

Rijeka, 2009.